

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

Opracowania sygnałne

Białystok, lipiec 2014 r.

Tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79
E-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl

Internet: <http://bialystok.stat.gov.pl>

RUCH GRANICZNY ORAZ PRZEPIY W TOWARÓW I USŁUG NA GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ W 2013 R.

Zgodnie z Programem Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, w ramach badań obszarów transgranicznych koordynowanych przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie, realizowane jest badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski. Badanie prowadzone jest na przejściach granicznych z ruchem osobowym.

Przedmiotem badania jest wysokość i struktura wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce oraz Polaków za granicą, między innymi na towary żywnościowe i nieżywnościowe, noclegi oraz usługi gastronomiczne. Badanie dotyczy obrotu nierejestrowanego na zgłoszeniach celnych. Objęte są nim również: cel podróży, odległość od granicy miejsca zamieszkania i miejsca dokonania zakupów, częstotliwość przekraczania granicy, w przypadku Polaków – kraj pobytu za granicą, a w przypadku cudzoziemców – kraj stałego zamieszkania oraz posiadanie Karty Polaka i wize zakupowej, która została wprowadzona w Polsce dla obywateli Ukrainy. Badany jest także mały ruch graniczny, dotychczas funkcjonujący na granicy polsko-ukraińskiej (od 1.07.2009 r.) oraz polsko-rosyjskiej (od 27.07.2012 r.).

Podmiotem badania są cudzoziemcy mieszkający na stałe za granicą, wyjeżdżający z Polski i Polacy mieszkający na stałe w Polsce, powracający do kraju samochodami osobowymi, autokarami oraz motocyklami.

Ankietyzacja prowadzona jest w wylosowane dni tygodnia w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz.

Badany jest asortyment towarów cieszących się największym popytem, odpowiednio wśród cudzoziemców i Polaków. Wartość wydatków podawanych przez respondentów w walutach obcych jest przeliczana na złotówki według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu, w którym przeprowadzono badanie.

Podstawę szacowania wyników stanowią dane z ankiet oraz informacje Komendy Głównej Straży Granicznej o ruchu granicznym. Badanie prowadzone jest metodą reprezentacyjną na próbie obejmującej około 1% ogólnej liczby przekroczeń granicy.

Dane o ruchu granicznym dotyczą przekroczeń granicy zarejestrowanych przez Straż Graniczną, a nie liczby osób, które tę granicę przekraczają (osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w opracowaniu.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

W niniejszym opracowaniu zaprezentowano wyniki badania dotyczące wyłącznie granicy polsko-białoruskiej. Przebiega ona na odcinku o długości 418 km, przy czym na terenie województwa podlaskiego jej długość wynosi 250 km, a lubelskiego – 168 km. Na tej granicy zlokalizowanych jest 12 przejść granicznych, z czego 8 znajduje się w województwie podlaskim, a 4 – w lubelskim. W 2013 r. badanie realizowane było na 5 przejściach drogowych (spośród 7 funkcjonujących na tej granicy), przy czym 3 zlokalizowane były na terenie województwa podlaskiego, a 2 – lubelskiego.

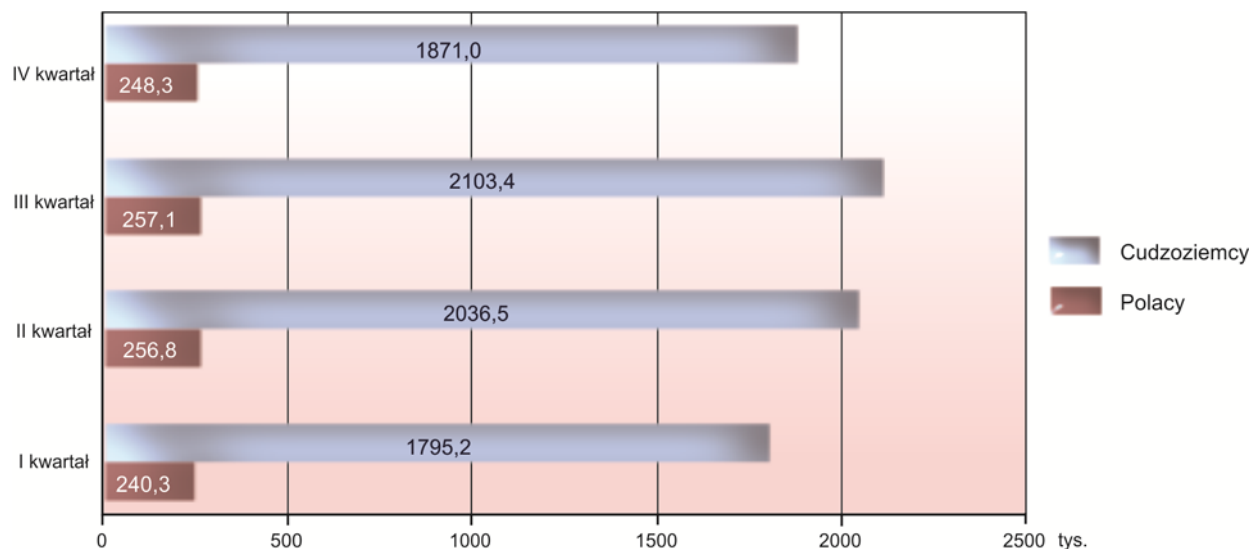
Podczas badania prowadzonego na granicy polsko-białoruskiej w 2013 r. zebrano łącznie 15,8 tys. ankiet, z tego 12,8 tys. od cudzoziemców i 3,0 tys. od Polaków.

RUCH GRANICZNY

Według danych Straży Granicznej, w 2013 r. liczba przekroczeń granicy polsko-białoruskiej wyniosła 8808,7 tys. (o 0,1% więcej niż w roku poprzednim), przy czym cudzoziemcy przekraczali ją 7806,2 tys. razy (o 1,2% mniej niż w 2012 r.), a Polacy – 1002,5 tys. razy (o 11,6% więcej niż rok wcześniej). Obcokrajowcy stanowili aż 88,6% ogólnej liczby przekraczających granicę (w poprzednim roku – 89,8%).

Najwięcej przekroczeń granicy (26,8% ogółu) zanotowano w III kwartale, zaś najmniej (23,1%) w I kwartale omawianego roku.

OSOBOWY RUCH GRANICZNY NA GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ NA TERENIE POLSKI
WEDŁUG KWARTAŁÓW W 2013 R.

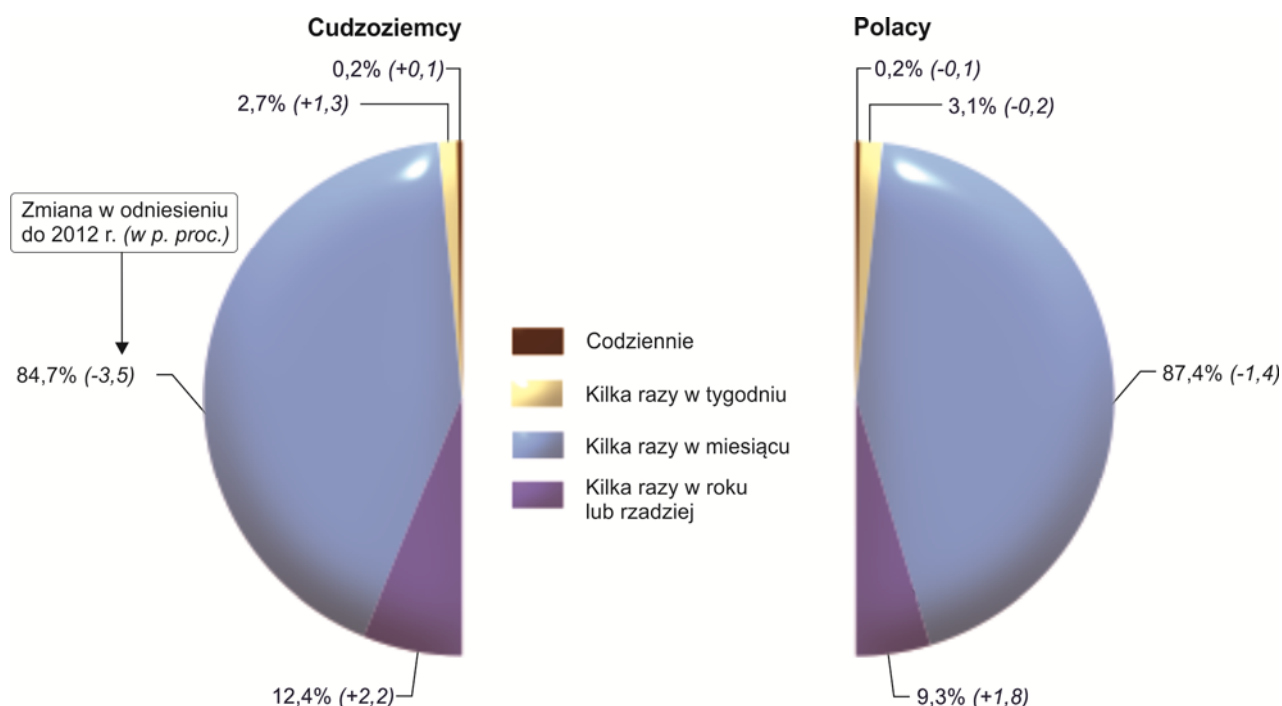

Wyniki badania wykazały, że w 2013 r. Kartę Polaka posiadało 10,8% cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską. Rok wcześniej odsetek ten wyniósł 8,1%.

CZĘSTOTLIWOŚĆ PRZEKRACZANIA GRANICY, ODLEGŁOŚĆ MIEJSCA ZAMIESZKANIA OD GRANICY ORAZ CEL WIZYTY

W 2013 r. wśród cudzoziemców 84,7% przekraczało granicę polsko-białoruską kilka razy w miesiącu (o 3,5 p. proc. mniej niż w rok wcześniej), a 12,4% – kilka razy w roku lub rzadziej (o 2,2 p. proc. więcej). W grupie Polaków odsetek przekraczających granicę kilka razy w miesiącu wyniósł 87,4% (spadek w odniesieniu do 2012 r. o 1,4 p. proc.), zaś kilka razy w roku lub rzadziej – 9,3% (wzrost o 1,8 p. proc.). Jednodniowy pobyt za granicą deklarowało aż 84,5% cudzoziemców i 85,9% Polaków (rok wcześniej odpowiednio 92,5% i 90,2%).

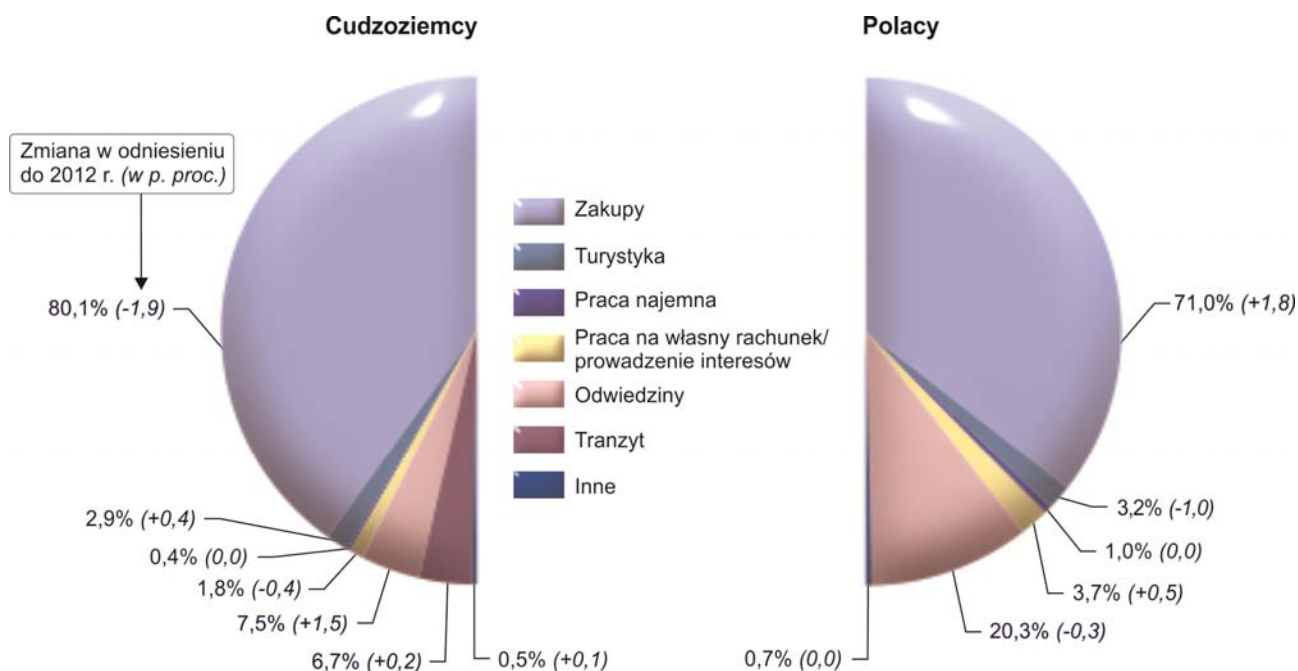
STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW I POLAKÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEKRACZANIA GRANICY W 2013 R.

Większość podróżujących cudzoziemców (59,9%) zamieszkiwała w odległości do 50 km od granicy, przy czym 44,7% – w pasie 0–30 km. W odległości 51–100 km od granicy mieszkało 17,1% cudzoziemców, natomiast powyżej 100 km – 23,0%. W porównaniu z 2012 r. zaobserwowano wzrost liczby podróżujących cudzoziemców zamieszkujących w odległości powyżej 100 km od granicy (o 3,3 p. proc.) oraz w odległości 51–100 km (o 1,5 p. proc.). Największy spadek zanotowano wśród cudzoziemców, którzy mieszkali w pasie 0–30 km (o 6,9 p. proc.). Struktura Polaków powracających do kraju według odległości miejsca zamieszkania od granicy kształtowała się następująco: 72,8% ogólnej ich liczby mieszkało do 50 km od granicy, z tego 43,4% – do 30 km, w pasie 51–100 km zamieszkiwało 21,6%, a powyżej 100 km – 5,6%. W porównaniu z 2012 r. najwyższy wzrost (o 2,7 p. proc.) odnotowano wśród Polaków mieszkających w odległości do 30 km od granicy, a największy spadek (o 3,3 p. proc.) – w pasie 51–100 km.

Dominującym celem przekraczających granicę było dokonanie zakupów. Tak zadeklarowało 80,1% cudzoziemców i 71,0% Polaków (w 2012 r. odpowiednio 82,0% i 69,2%).

**STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW I POLAKÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ
NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CELU POBYTU ZA GRANICĄ W 2013 R.**

Osoby przekraczające granicę, obok dokonywania zakupów, dość często deklarowały jako cel wizyty odwiedziny, a także w przypadku cudzoziemców – tranzyt.

WYDATKI CUDZOZIEMCÓW W POLSCE I POLAKÓW ZA GRANICĄ

Szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską w 2013 r. wyniosła 2972,8 mln zł, natomiast wydatki poniesione za granicą przez Polaków ukształtowały się na poziomie 79,5 mln zł. Kwoty te były wyższe niż w 2012 r. odpowiednio o 13,1% i 10,0%. W omawianym roku zarówno cudzoziemcy, jak i Polacy najwyższe wydatki ponieśli w II kwartale i wyniosły one odpowiednio 761,6 mln zł i 21,1 mln zł, zaś najniższe w I kwartale – 715,8 mln zł i 19,2 mln zł.

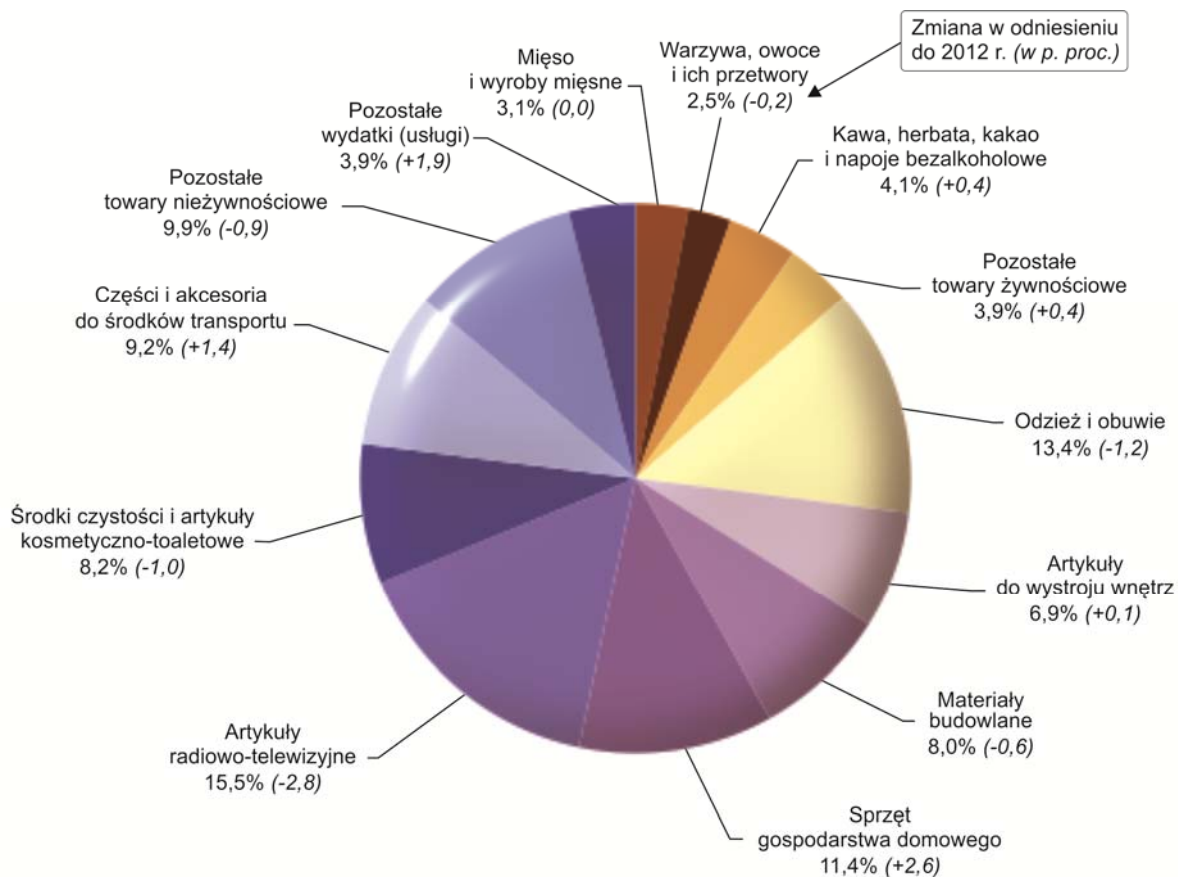
W 2013 r. cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-białoruską największe środki przeznaczyci na zakup towarów nieżywnościowych. Ich wartość wyniosła 2450,2 mln zł, co stanowiło 82,4% ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły one o 9,7%. W omawianej grupie towarów największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyły się artykuły radiowo-telewizyjne. Wydatki na nie osiągnęły wartość 461,3 mln zł i były o 4,3% niższe niż rok wcześniej. Znacząca była również kwota przeznaczona na zakup odzieży i obuwia – 397,9 mln zł (wzrost o 4,0%) oraz sprzętu gospodarstwa domowego – 338,5 mln zł (wzrost o 46,4%).

Na towary żywnościowe w 2013 r. cudzoziemcy przeznaczyci łącznie 406,4 mln zł, co stanowiło 13,7% ogólnej kwoty ich wydatków w Polsce. W stosunku do roku poprzedniego wzrosły one o 18,6%. Cudzoziemcy w Polsce najchętniej kupowali kawę, herbatę, kakao i napoje bezalkoholowe, na które wydali 122,8 mln zł (o 26,0% więcej niż rok wcześniej), mięso i wyroby mięsne

– 93,6 mln zł (o 13,8% więcej) oraz warzywa, owoce i ich przetwory – 73,6 mln zł (o 5,3% więcej niż w roku poprzednim).

Na usługi cudzoziemcy przeznaczyci 116,2 mln zł, tj. 3,9% wszystkich wydatków poniesionych w Polsce. W odniesieniu do roku poprzedniego wartość środków wydanych na ten cel wzrosła o 124,8%. Na usługi gastronomiczne przeznaczono 45,9% tej kwoty, a na opłaty za noclegi – 32,9%.

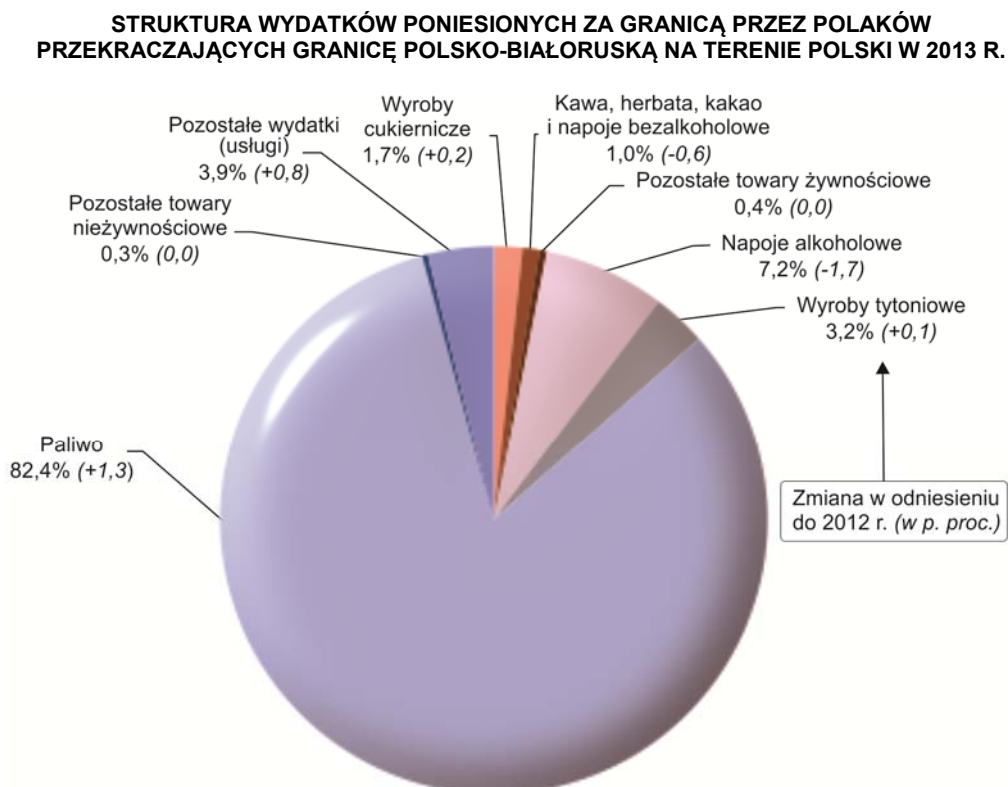
STRUKTURA WYDATKÓW PONIESIONYCH W POLSCE PRZEZ CUDZOZIEMCÓW PRZEKACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI W 2013 R.

Polacy przekraczający granicę polsko-białoruską w omawianym roku na zakup towarów nieżywnościowych wydali 65,7 mln zł, co stanowiło 82,7% ogółu ich wydatków. W porównaniu z 2012 r. oznacza to wzrost o 11,6%. Polacy najwięcej środków przeznaczyci na zakup paliw. Kwota wydana na ten cel wyniosła 65,6 mln zł, czyli 82,4% ogólnej wartości wydatków Polaków za granicą. Wzrosła ona o 11,8% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim. Na zakup napojów alkoholowych Polacy przeznaczyci 5,7 mln zł, tj. o 10,9% mniej niż rok wcześniej. Stanowiło to 7,2% ogółu wydatków Polaków za granicą. Kwota przeznaczona na zakup wyrobów tytoniowych wyniosła 2,5 mln zł (o 12,5% więcej niż rok wcześniej), czyli 3,2% ogólnej wartości wydatków za granicą.

Na zakup towarów żywnościowych Polacy przeznaczyci 2,5 mln zł (3,1% wszystkich wydatków), tj. o 3,0% mniej niż w roku poprzednim. W tej grupie towarów najwięcej środków przeznaczono na zakup wyrobów cukierniczych – 1,4 mln zł oraz kawy, herbaty, kakao i napojów bezalkoholowych – 0,8 mln zł.

Na usługi Polacy przekraczający granicę polsko-białoruską przeznaczyci 3,1 mln zł (o 40,3% więcej niż przed rokiem), czyli 3,9% ogólnej wartości środków wydatkowanych za granicą. Wydatki poniesione na usługi gastronomiczne stanowiły 67,5% tej kwoty, a opłaty za noclegi – 26,0%.

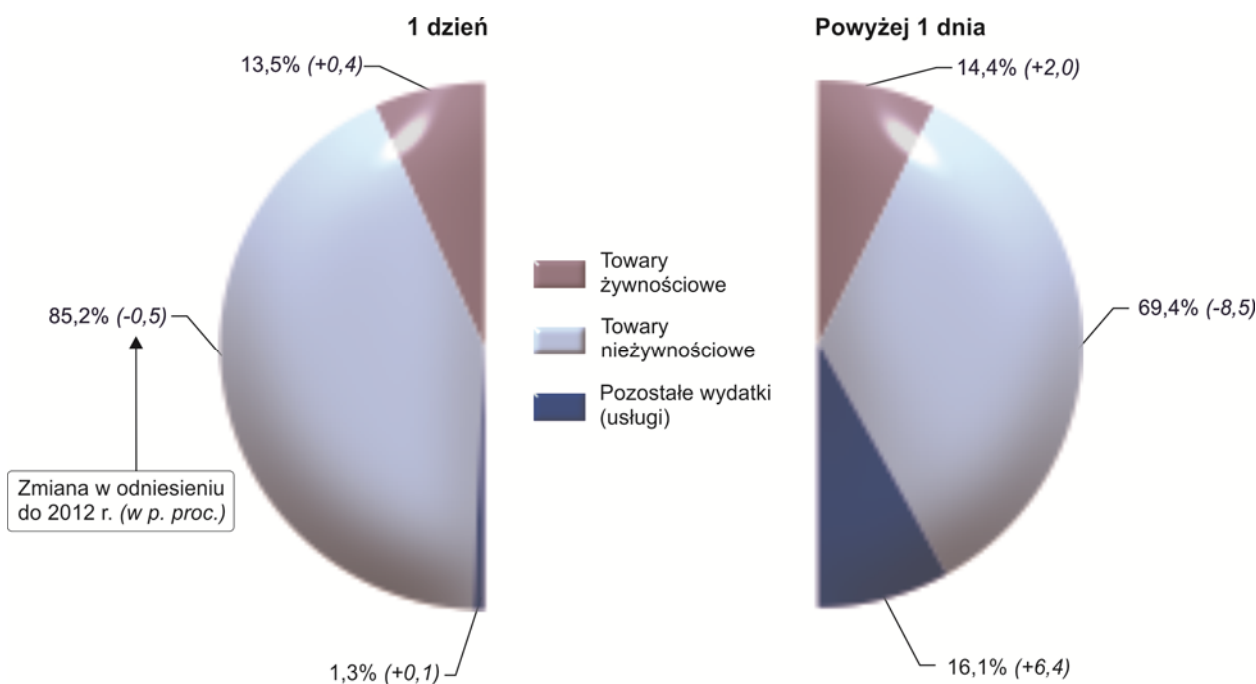
Średnie wydatki przypadające na 1 osobę, poniesione w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską w 2013 r. ukształtowały się na poziomie 807 zł i były o 14,9% wyższe w porównaniu z zanotowanymi w 2012 r. Średnie wydatki poniesione za granicą przez Polaków wyniosły 208 zł (spadek o 1,8%). W przypadku cudzoziemców najwyższe przeciętne wydatki na 1 osobę odnotowano w IV kwartale, natomiast w przypadku Polaków – w II kwartale omawianego roku.

W 2013 r. najwięcej cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską dokonywało zakupów towarów i usług w pasie 51–100 km od granicy. Wydatki na tym obszarze wyniosły 1311,3 mln zł, co stanowiło 44,1% ich ogólnej kwoty. Były one o 8,8%, wyższe w stosunku do zanotowanych w poprzednim roku. Nieco mniejsze wydatki poniesiono w pasie do 50 km od granicy. Ich wartość osiągnęła poziom 1286,2 mln zł (o 15,9% wyższy niż w 2012 r.), co stanowiło 43,3% ogólnej kwoty przeznaczanej na zakupy przez cudzoziemców. Większość tych środków (920,9 mln zł, czyli 31,0% ogółu) była wydatkowana w odległości 31–50 km od granicy. Najmniejsze wydatki odnotowano w pasie do 30 km od granicy (365,2 mln zł, tj. 12,3%) oraz w odległości powyżej 100 km od granicy (375,3 mln, tj. 12,6%) i były one odpowiednio o 11,5% i 19,4% wyższe niż w roku poprzednim. Wyodrębniając z ogólnej wartości wydatków środki przeznaczone na usługi zaobserwowano, że cudzoziemcy przebywający w odległości powyżej 100 km od granicy wydali na ten cel najwięcej, bo aż 21,5% całości poniesionych wydatków (o 208,9% więcej niż w roku poprzed-

nim). W strukturze wydatków wszystkich cudzoziemców środki przeznaczone na ten cel stanowiły tylko 3,9%.

W analizowanym roku, podobnie jak rok wcześniej, Polacy największe wydatki na zakup towarów i usług ponieśli w pasie do 50 km od granicy. Wyniosły one 72,8 mln zł, co stanowiło 91,6% ogółu ich wydatków. Były one o 10,6% wyższe w stosunku do zanotowanych w roku poprzednim. Zdecydowana większość tej kwoty (66,1 mln zł, tj. 83,2%) wydatkowana została w pasie do 30 km od granicy. Zakupów o znacznie mniejszej wartości Polacy dokonali w odległości 51–100 km (2,5 mln zł, tj. 3,2%) oraz powyżej 100 km od granicy (4,2 mln zł, tj. 5,2%). Podczas, gdy środki przeznaczone na usługi stanowiły tylko 3,9% ogólnych wydatków poniesionych przez Polaków za granicą, osoby przebywające w odległości powyżej 100 km od granicy przeznaczyły na ten cel zdecydowanie więcej, bo aż 41,6% całości swoich wydatków (o 33,8% więcej niż rok wcześniej).

STRUKTURA WYDATKÓW PONIESIONYCH W POLSCE PRZEZ CUDZOZIEMCÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CZASU POBYTU W 2013 R.

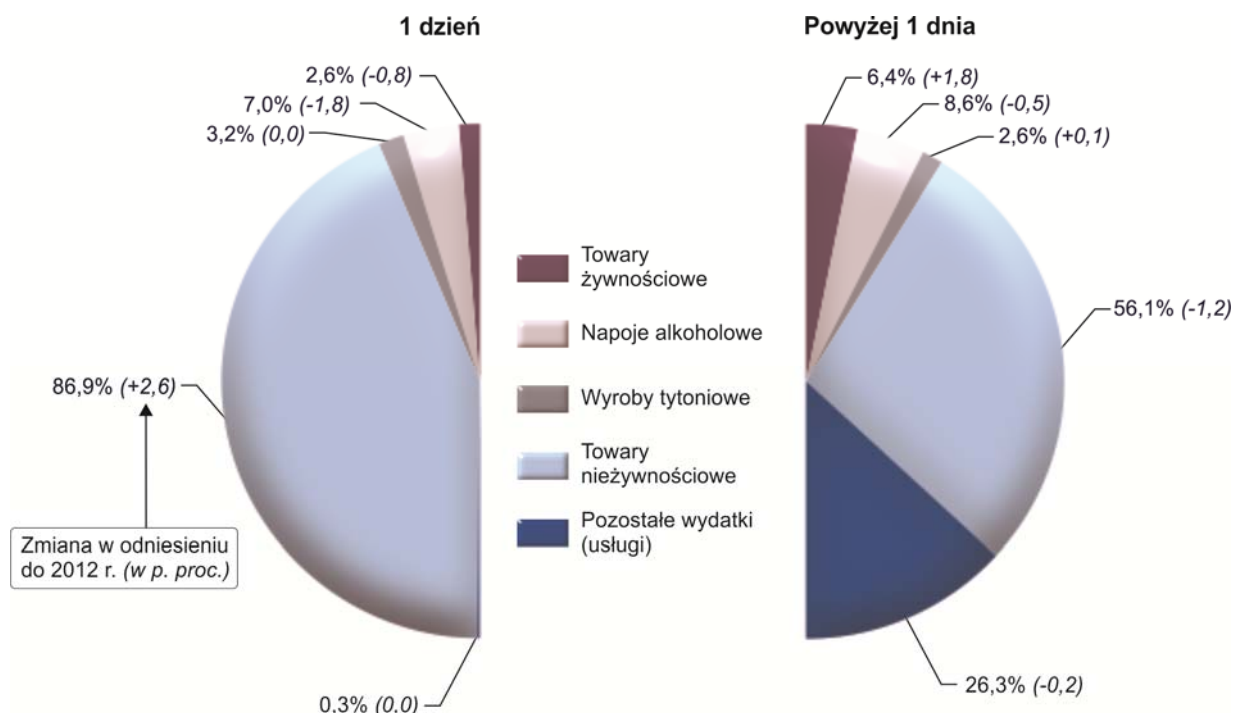

W 2013 r. cudzoziemcy, którzy wyjeżdżali za granicę na 1 dzień wydali na zakup towarów i usług w Polsce znacznie więcej od wyjeżdżających na dłużej. Wydatki cudzoziemców, których pobyt za granicą trwał 1 dzień wyniosły 2442,2 mln zł i były o 2,1% wyższe w porównaniu z zanotowanymi w roku poprzednim. Przeważająca część tej kwoty (85,2%) została przeznaczona na zakup towarów nieżywnościowych. Cudzoziemcy przebywający za granicą dłużej niż 1 dzień wydali w sumie 530,6 mln zł, tj. o 123,4% więcej niż rok wcześniej. Decydujący udział (69,4%) w ich wydatkach miały środki przeznaczone na towary nieżywnościowe, ale stosunkowo duży odsetek (16,1%) stanowiła także kwota wydana na usługi, m.in. gastronomię i opłaty za noclegi.

Polacy, których pobyt za granicą trwał 1 dzień w omawianym roku przeznaczyli na zakup towarów i usług łącznie 68,7 mln zł, tj. o 6,1% więcej niż przed rokiem. Zdecydowana większość tych

środków (86,9%) wydatkowana została na zakup towarów nieżywnościowych. Na napoje alkoholowe przeznaczono 7,0% ogółu wydatków. Wydatki poniesione przez Polaków przebywających za granicą dłużej niż 1 dzień wyniosły 10,9 mln zł, tj. o 43,3% więcej niż w roku poprzednim. W ich strukturze decydujący udział miały środki przeznaczone na zakup towarów nieżywnościowych (56,1%) oraz usługi (26,3%). Kwota wydana na napoje alkoholowe stanowiła 8,6% ogółu ich wydatków.

STRUKTURA WYDATKÓW PONIESIONYCH ZA GRANICĄ PRZEZ POLAKÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CZASU POBYTU W 2013 R.

PODSUMOWANIE

Wyniki badania obrotu towarów i usług na granicy polsko-białoruskiej w 2013 r. wykazały, że:

- zdecydowaną większość przekraczających tę granicę stanowili cudzoziemcy,
- przeważająca liczba osób (cudzoziemców i Polaków) wyjeżdżała za granicę i powracała w ciągu 1 dnia,
- wśród osób przekraczających granicę polsko-białoruską dominowali mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy,
- głównym celem wyjazdów za granicę było dokonanie zakupów,
- wydatki poniesione na zakupy towarów i usług były wyższe niż w 2012 r., przy czym większy wzrost zanotowano w przypadku wydatków cudzoziemców dokonujących zakupów w Polsce niż Polaków za granicą,
- w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły średnie wydatki przypadające na 1 cudzoziemca, natomiast zmniejszyły się średnie wydatki ponoszone przez 1 Polaka przekraczającego tę granicę,

- w strukturze wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przeważały środki przeznaczone na zakup towarów, zwłaszcza nieżywnościowych,
- zdecydowana większość wydatków cudzoziemców w Polsce została poniesiona w odległości 31–100 km od granicy, natomiast Polaków za granicą – w pasie do 50 km.